

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-ДОКАЗОВА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА КЛІНІЧНЕ
МИСЛЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Терапія та реабілітація

освітньо-професійна програма: Фізична терапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ФТ10

мова навчання: українська

Київ – 2024

РОЗРОБНИКИ:

Згурський А.А., викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії
Національного університету фізичного виховання і спорту України,
azhurskyi@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри від 27.08.2024 р., протокол № 27)

Завідувач кафедри професор О. Б. Лазарева

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до вирішування складних спеціалізованих задач та практичних проблем, що ґрунтується на доказово-інформованій практиці у фізичній терапії. Мета програми: набуття здобувачами освіти загальних та спеціальних (фахових) компетентностей для ефективної та безпечної самостійної професійної діяльності, що ґрунтується на доказово-інформованій практиці у фізичній терапії. Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС. Основні теми: наукові дані у практиці фізичного терапевта; клінічне мислення у доказово-інформованій практиці; наукове дослідження у доказово-інформованій практиці.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the academic discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competencies defined by the educational and professional program, in particular, the ability to solve complex specialized tasks and practical problems, which is based on evidence-informed practice in physical therapy. The purpose of the program: acquisition of general and special (specialist) competencies by students for effective and safe independent professional activity based on evidence-informed practice in physical therapy. The scope of the discipline is 4 ECTS credits. Main topics: scientific data in the practice of a physical therapist; clinical thinking in evidence-informed practice; scientific research in evidence-informed practice.

The final assessment is formed taking into account the results of the current control and assessment.

Мета навчальної дисципліни – набуття здобувачами освіти загальних та спеціальних (фахових) компетентностей для ефективної та безпечної самостійної професійної діяльності, що ґрунтується на доказово-інформованій практиці у фізичній терапії.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація 227.1 Фізична терапія

Шифр	Компетентності
	Загальні компетентності
ЗК	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

	<p>ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 07. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)</p>	
СК	<p>СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).</p> <p>СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.</p> <p>СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Спеціалізація 227.1 Фізична терапія (СКфт)</p>	
СКфт	<p>СКфт 1. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.</p> <p>СКфт 2. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.</p> <p>СКфт 3. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.</p> <p>СКфт 4. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.</p>

	<p>СКфт 5. Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.</p> <p>СКфт 6. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.</p> <p>СКфт 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).</p> <p>СКфт 8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.</p> <p>СКфт 9. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії</p>
--	--

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	Лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	12	0	20	0	88	120
Заочна	0	0	0	0	0	0

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності), Нормальна анатомія людини, Біологічна хімія нормальна та рухової активності, Медичне право, професійна етика та деонтологія, Основи медичних знань.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Наукові дані у практиці фізичного терапевта.	24	2	4	18

Тема 2. Клінічне мислення у доказово-інформованій практиці.	34	2	6	26
Тема 3. Наукові докази. Електронні бази даних. Основні принципи пошуку наукових доказів. Клінічні та дослідні питання.	36	4	6	26
Тема 4. Наукове дослідження у доказово-інформованій практиці.	26	4	4	18
Всього годин:	120	12	20	88

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Наукові дані у практиці фізичного терапевта

Клінічне мислення та доказово-інформована практика: поняття і взаємозв'язки. Еволюція підходів: від доказової медицини до доказово-інформованої практики у фізичній терапії. Моделі практики, заснованої на доказах та характеристика її фундаментальних компонентів. Шестиступенева модель процесу прийняття рішення (6A: Assessment-Ask-Acquire-Appraise-Apply-Audit) у практиці, заснованої на доказах.

Концепція доказово-інформованої практики. Цілі та переваги застосування засад доказово-інформованої практики у фізичній терапії. Бар'єри застосування доказово-інформованої практики: індивідуальні та організаційні.

Тема 2. Клінічне мислення у доказово-інформованій практиці

Визначення клінічного мислення. Концепція «Цикл клінічного мислення» Трейсі-Леветта Джонса. Типи та моделі клінічного мислення. Стратегії клінічного мислення (діагностичне, наративне, етичне, інтерактивне, прогнозоване, спільне мислення та інші).

Інструмент клінічного обґрунтування та рефлексії фізичної терапії: 1) початковий збір інформації; 2) формування початкової гіпотези; 3) обстеження; 4) аналіз; 5) план терапії; 6) втручання; 7) повторне оцінювання; 8) результати; 9) відгук ментора. Використання МКФ у процесі прийняття клінічних рішень.

Тема 3. Наукові докази. Електронні бази даних. Основні принципи пошуку наукових доказів. Клінічні та дослідні питання.

Поняття про науковий доказ. Критерії доказовості: валідність; результати дослідження є клінічно важливими; відповідають на поставлене запитання. Ієрархія доказів. Рейтингова система оцінювання та рівні доказовості. Електронні бази наукових доказів.

Поняття про клінічні та дослідні питання. Типи клінічних питань. Структурування питання у форматі PICO. Здійснення пошуку в електронних базах даних. Алгоритм пошуку.

Тема 4. Наукове дослідження у доказово-інформованій практиці

Визначення та класифікація наукових досліджень. Види первинних та вторинних досліджень. Характеристика первинних методів дослідження (опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документації, фокус-групи). Характеристика вторинних методів дослідження (описовий огляд (нарративний або несистематичний огляд), систематичний огляд, мета-аналіз).

Етапи систематичного огляду та мета-аналізу. Менеджмент процесу систематичного огляду згідно протоколу PRISMA. Протокол систематичного огляду.

Кількісні дослідження. Методологічні кроки кількісних досліджень. Дизайн досліджень, їх характерні особливості. Рандомізовані контрольовані дослідження. Переваги та недоліки рандомізованих контрольованих досліджень.

Якісні дослідження. Баланс якісних та кількісних досліджень. Змішані дослідження.

Критерії оцінювання якості досліджень. Інструменти критичного аналізу: CASP, JBI, CEBM, CRAAP. Характеристика інструментів критичного аналізу досліджень. Оцінювання наукового джерела за CRAAP-тестом.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
Тема 1. Наукові дані у практиці фізичного терапевта.	1. Переваги та бар'єри доказово-інформованої практики. Індивідуальні бар'єри.	2
	2. Переваги та бар'єри доказово-інформованої практики. Організаційні бар'єри	2
Тема 2. Клінічне мислення у доказово-інформованій практиці	3. Застосування циклів клінічного мислення. Процес отримання даних на основі гіпотез.	2

	4. Типи клінічного мислення. Застосування моделі спільного прийняття рішень та стратегій клінічного мислення на практиці.	2
	5. Застосування інструменту клінічного обґрунтування та рефлексії у фізичній терапії.	2
Тема 3. Наукові докази. Електронні бази даних. Основні принципи пошуку наукових доказів. Клінічні та дослідні питання	6. Значення клінічних питань та вміння їх формулювання у форматі PICO.	2
	7. Формулювання клінічних питань в форматі PICO на практиці.	2
	8. Здійснення пошуку в електронних базах даних.	2
Тема 4. Наукове дослідження у доказово-інформованій практиці	9. Критичне оцінювання якості досліджень (систематичні огляди).	2
	10. Критичне оцінювання якості рандомізованих контрольованих досліджень.	2
Всього годин:		20

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин
		18
Тема 1. Наукові дані у практиці фізичного терапевта.	<p>1. Знайомство та огляд практики заснованої на доказах https://members.physio-pedia.com/uk/introduction-and-overview-of-evidence-based-practice-course-course-uk/</p> <p>2. Визначення моделі прийняття рішень на основі практики, заснованої на доказах https://members.physio-pedia.com/uk/defining-the-evidence-based-practice-decision-making-model-course-course-uk/</p> <p>3. Підготовка до практичного заняття з теми 1.</p>	

<p>Тема 2. Клінічне мислення у доказово-інформованій практиці</p>	<p>4. Вступ до клінічного мислення https://members.physio-pedia.com/uk/an-introduction-to-clinical-reasoning-course-course-uk/</p> <p>5. Евристика в прийнятті клінічних рішень https://members.physio-pedia.com/uk/heuristics-in-clinical-decision-making-course-course-uk/</p> <p>6. Прийняття рішень у клінічній практиці https://members.physio-pedia.com/uk/decision-making-in-clinical-practice-course-course-uk/</p> <p>7. Підготовка до практичних занять з теми 2.</p>	<p>26</p>
<p>Тема 3. Наукові докази. Електронні бази даних. Основні принципи пошуку наукових доказів. Клінічні та дослідні питання</p>	<p>8. Практика заснована на доказах та потреби пацієнтів https://members.physio-pedia.com/uk/evidence-based-practice-and-patient-needs-course-course-uk/</p> <p>9. Пошук джерел інформації у науково доказовій практиці https://members.physio-pedia.com/uk/locating-the-knowledge-resources-in-evidence-based-practice-course-course-uk/</p> <p>10. Перевірка якості джерел знань https://members.physio-pedia.com/uk/appraising-the-quality-of-the-knowledge-resources-course-course-uk/</p> <p>11. Розроблення та реалізація плану терапії та оцінювання https://members.physio-pedia.com/uk/formulating-and-implementing-the-treatment-plan-and-evaluation-course-course-uk/</p> <p>12. Підготовка до практичного заняття з теми 3.</p>	<p>26</p>

Тема 4. Наукове дослідження у доказово-інформованій практиці	<p>13. Використання практики, заснованої на доказах, для прийняття рішення, щодо показника результату. https://members.physio-pedia.com/uk/using-evidence-based-practice-to-decide-on-an-outcome-measure-course-course-uk/</p> <p>14. Практичні приклади практики заснованої на доказах https://members.physio-pedia.com/uk/practical-examples-of-evidence-based-practice-course-course-uk/</p> <p>15. Підготовка до практичного заняття з теми 4.</p>	18
Всього годин:		88

Очікувані результати навчання

1. Знати базові концепції, теорії, методи доказово-інформованої практики та поглиблювати знання з використанням сучасних професійних ресурсів

2. Критично розуміти наукові дослідження у контексті взаємозв'язків між різними сферами людського життя на основі МКФ з метою забезпечення доказово-інформованої практики фізичного терапевта

3. Застосовувати принципи, засоби, методи, технології доказово-інформованої практики для інформування широкого загалу (фахівці, пацієнти/клієнти, здобувачі освіти) щодо найліпших (сучасних) доказів у фізичній терапії та інтеграції їх у професійну діяльність

4. Аналізувати інформацію з різних джерел (первинні, вторинні, пацієнт, власний досвід) за допомогою стратегій клінічного мислення для планування та інтеграції доказів у практику

5. Визначати та критично оцінювати клінічні питання, що можуть стимулювати майбутні наукові дослідження, обговорювати необхідність міждисциплінарної співпраці з колегами і пацієнтами у їх реалізації з метою розвитку доказово-інформованої практики.

6. Через процес рефлексії критично оцінювати себе та здійснювати особистий і професійний розвиток, визначаючи майбутні потреби в самонавчанні для інтеграції найліпших доказів у практику

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація 227.1 Фізична терапія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРфт	<p>ПР фт 1. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.</p> <p>ПР фт 2. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.</p> <p>ПР фт 3. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.</p> <p>ПР фт 4. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.</p> <p>ПР фт 5. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.</p> <p>ПР фт 6. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.</p> <p>ПР фт 7. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.</p> <p>ПР фт 8. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.</p> <p>ПР фт 9. Встановлювати цілі втручання.</p> <p>ПР фт 10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>ПР фт 11. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.</p> <p>ПР фт 12. Здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми фізичної терапії.</p> <p>ПР фт 13. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.</p>

	<p>ПР фт 14. Проводити самостійну практичну діяльність.</p> <p>ПР фт 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервизор навчальних практик.</p> <p>ПР фт 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.</p> <p>ПР фт 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.</p> <p>ПР фт 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.</p> <p>ПР фт 19. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.</p>
--	---

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Переваги та бар'єри доказово-інформованої практики. Індивідуальні бар'єри.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
2. Переваги та бар'єри доказово-інформованої практики. Організаційні бар'єри	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
3. Застосування циклів клінічного мислення. Процес отримання даних на основі гіпотез.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
4. Типи клінічного мислення.	Експрес-контроль.	2

Застосування моделі спільного прийняття рішень та стратегій клінічного мислення на практиці.	Сертифікат з проходження онлайн курсу	8
5. Застосування інструменту клінічного обґрунтування та рефлексії у фізичній терапії	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
6. Значення клінічних питань та вміння їх формулювання у форматі PICO.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
7. Формулювання клінічних питань в форматі PICO на практиці.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
8. Здійснення пошуку в електронних базах даних.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
9. Критичне оцінювання якості досліджень (систематичні огляди)	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
10. Критичне оцінювання якості рандомізованих контрольованих досліджень.	Експрес-контроль. Сертифікат з проходження онлайн курсу	2 8
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:**Основна література:**

1. Clinical reasoning in the health professions. Oxford: Butterworth-Heinemann, Higgs, J., and Jones, M. A.
2. Evidence Based Physical Therapy. Linda Fethers, Julie K. Tilson. Second edition. | Philadelphia : F.A. Davis Company, (2019). 240 p.
3. Ennis, Robert H. (2015), "Critical Thinking", The Palgrave Handbook of Critical Thinking in Higher Education, Palgrave Macmillan, doi:10.1057/9781137378057.0005.
4. Understanding Physiotherapy Research 1st Edition by Chris Littlewood and Stephen May Cambridge Scholars Publishing; 1st edition (April 1, 2013), 135 p.

Додаткова література:

1. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, Постанова Кабінету Міністрів України № 725 (2023) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-п#Text>
2. Clinical Reflective Frameworks – Plus. (б. д.). Plus – Online professional development from Physiopedia. <https://members.physio-pedia.com/clinical-reflective-frameworks-course/>
3. Програма з лідерства – Plus. (б. д.). Plus – Online professional development from Physiopedia.
4. Davies, M., Barnett, R. (2015). "Introduction". The Palgrave Handbook of Critical Thinking in Higher Education. Palgrave Macmillan US. pp. 1–25. doi:10.1057/9781137378057_1.
5. <https://members.physio-pedia.com/uk/leadership-personal-values-and-beliefs-course-course-uk/>
6. Fineout-Overholt, E. & Johnston, L. (2005), Teaching EBP: asking searchable, answerable clinical questions. Worldviews on Evidence-Based Nursing, 2, 157–160. doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1741-6787.2005.00032.x>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Clinical Evidence – Міжнародна база даних систематичних обзорів і рандомізованих клінічних випробувань: <http://www.clinicalevidence.com>
2. Physiotherapy Evidence Database – безкоштовна база даних рандомізованих досліджень, систематичних оглядів і керівництв з клінічної практики в області фізичної терапії: <https://www.pedro.org.au/>
3. Cochrane Library – Кокранівська бібліотека: <http://www.cochranelibrary.com/>
4. Фізіоплюс / Фізіопедія - онлайн курси <https://members.physio-pedia.com/>
5. Scopus база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях <https://www.scopus.com/>

6. WoS/ Web of Science платформа, на якій розміщено бази наукової літератури, що охоплює матеріали з природничих, технічних, біологічних, суспільних, гуманітарних наук

7. PubMed пошуковий сервіс медико-біологічних досліджень
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>

8. MeSH / Medical Subject Headings словник, створений Національною медичною бібліотекою США. Він використовується для індексування, каталогізації та пошуку біомедичної інформації та інформації, пов'язаної зі здоров'ям. <https://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>

9. University of Oxford Лекція про критичне мислення
<https://www.youtube.com/watch?v=kBIQj5uiOXc&list=PLA795AB5BDDD2B0B3&index=2&t=902s>